

De Noordertoren rond 1920 met in de verte het Badhotel, dat enkele jaren later in zee verdween.

Boeiend boek over vuurtorens Schier

Erik Tiddens, vuurtorenbroeder uit Peize, zoals hij zichzelf noemt, is gek op vuurtorens. Vorig jaar liet hij van die passie blijken middels het boekje 'Licht op Vlieland', volgende week vrijdagmiddag zal hij nummer twee presenteren, 'Licht op Schier'. Andermaal samen met zijn kompaan, vormgever Ron Beumer. En het is net als bij de eerste uitgave een boekje geworden 'de uitgeverij met uitstraling!' waardig.

'Licht op Schier' begint met een algemene inleiding, waarin aangegeven wordt dat de zeevaarder van weleer en van nu behoefte heeft aan herkenningspunten aan de kust. Aanvankelijk waren dat houten, stenen of gietijzeren kapen, hoge bouwsels van wel twintig meter, waarvan er hier en daar nog wat zijn blijven staan - meer als monument overigens dan als baken voor de schipper, die nu zijn raderinstallaties aan boord heeft en zonodig zijn contacten met de vuurtoren onderhoudt. Kapen stonden vaak ook dusdanig opgesteld, dat als de schipper ze op één lijn kreeg hij wist hoe hij een haven moest binnenvaren. Dat principe wordt, ondanks alle moderne ontwikkelingen, bijvoorbeeld nog altijd in de Eemshaven toegepast, maar dan

gaat het om een serie lichten die op één rij 'gemikt' moeten worden om de haven op de juiste wijze binnen te kunnen varen.

In de loop der tijden werden de bakens ook bij nacht zichtbaar gemaakt: er werd een vuur op gestookt. Kustbewoners wisten daar misbruik van te maken. Bekend zijn de verhalen over boeren die koeien met lichten de dijk op stuurden, en wat te zeggen van de toenmalige bewoners van het Huis ter Dijke in Pieterburen? Zij onstaken ook vuren in de toren van hun borg om schepen te laten stranden.

Rond 1780 evenwel deed zich dank zij de uitvinding van ronddraaiende olielampen door de Fransman Argand een grote verandering voor. Toen daarna ook nog lenzen en prisma's geïntroduceerd werden, waardoor ronddraaiende lichtbundels rondom een stilstaande lamp verschenen, was er sprake van een vlucht in de bouw van vuurtorens.

Schiermonnikoog kreeg, in 1854, als enige waddeneiland twee vuurtorens. Dat had te maken met het zicht dat men vanaf de zee op de torens had. Aanvankelijk ging het op Schier ook om stilstaand licht; de Noordertoren scheen richting Noordee, de Zuidertoren richting Waddenzee. Luttele jaren later,

1886, worden de vuurtorens ook uitkijkposten als gevolg van de sterk opkomende stoomvaart. In 1909 krijgt de Noordertoren een draailicht, waardoor de Zuidertoren overbodig wordt en uiteindelijk watertoren wordt.

Erik Tiddens beschrijft ook het vervolg van de geschiedenis van beide torens uitgebreid en gedetailleerd. Mede dank zij de betrokkenheid van vele Schiermonnikogers bij de geschiedenis van hun eiland was er nog veel informatie boven water te krijgen. Opmerkelijk is overigens, dat Tiddens niet is ingegaan op de aansprekende politieke discussie rond de functie van een aantal vuurtorens op de waddeneilanden. De bemanning ervan zou niet meer noodzakelijk zijn, de Brandaris (Terschelling) zou ze 'op afstand' bedienen, maar door ingrijpen van het toenmalige kamerlid Jorritsma -het was vervolgens haar eerste initiatief als minister van Verkeer en Waterstaat- is het nut van de bemanning van vuurtorens ingezien. Het is het enige manco van dit verder zeer lezenswaardige boek.

Boek: 'Licht op Schier'. Uitgeverij: v.o.f. Uitgeverij De Vuurtorenbroeders, Peize. Tekst: Erik Tiddens. Vormgeving/illustraties: Ron Beumer.